

**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Олена ЧАСНІКОВА

17.10.2024 р. № 170

СХВАЛЕНО

Протокол засідання вченої ради

КНЗ КОР «КОПОПК»

від 17.10.2024 р. № 8

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
«ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНА ТА МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА
ВЧИТЕЛЯ ЗАХИСТУ УКРАЇНИ»**

(за кошти субвенції з державного бюджету згідно з постановою Кабінету Міністрів
України від 19 вересня 2023 р. № 1023)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення програми полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за Державним стандартом профільної середньої освіти в контексті вимог законодавства, Закону України «Про основи національного спротиву», Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», Закону України «Про оборону України» та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти, впровадження Концепції «Нова українська школа».

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2024 року № 1151 та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Ця програма розроблена відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти, зумовлена швидкими змінами в соціально-економічному, політичному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства. Зміст програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, враховує особливості професійної діяльності вчителів курсу «Захист України» і визначається: вимогами суспільства щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми та професійними стандартами, вимогами щодо компетентностей вчителя.

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про основи національного спротиву», Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», Закону України «Про оборону України», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву» від 29 грудня 2021 р. № 1443, Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, модельної навчальної програми курсу «Захист України» (інтегрований курс 10-11 клас) (наказ МОН від 08 серпня 2024 № 1116), інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Програму розроблено з урахуванням: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту».

Мета програми: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вчителів курсу «Захист України», необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту профільної середньої освіти.

Напрямок програми: розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів курсу «Захист України»;
- поглибити і розширити знання з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній освітній системі; активізувати розвиток значущих професійних якостей педагогів; удосконалити вміння відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- актуалізувати та поглибити знання щодо сучасного стану воєнної справи, включаючи сучасні принципи військового управління та планування, військові технології, інформаційну війну тощо;
- поглибити і розширити теоретичні та практичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.
- удосконалити вміння, спрямовані на забезпечення захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України; актуалізувати та поглибити знання щодо суспільно-державних (національних) цінностей України, особливостей формування оборонної свідомості та заходів, спрямованих утвердження української національної та громадянської ідентичності загалом.

Розробники програми	<i>Діренко С.В.</i> , завідувач центру національно-патріотичного виховання Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», <i>Качуровський В.С.</i> , методист центру національно-патріотичного виховання Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», <i>Камінський О.І.</i> , методист центру національно-патріотичного виховання Комунального навчального закладу Київської обласної
----------------------------	--

	ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Зміст програми	№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	Год
	Модуль I. Загально-педагогічна підготовка		26
	1.1.	Нова українська школа: принципи та засади	4
	1.2.	Державний стандарт та модельні навчальні програми	4
	1.3.	Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі	6
	1.4.	Психологічний супровід учасників освітнього процесу Нової української школи	6
	1.5.	Особливості впровадження інклюзивного навчання та системний психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами	6
	Модуль II. Методична підготовка		20
	2.1.	Оновлена методика викладання тем навчального предмета «Захист України»	4
	2.2.	Методологія підготовки та проведення уроків	8
	2.3.	Особливості педагогічної роботи з учнями підліткового віку	4
	2.4.	Створення навчальної програми. Роль учителя/викладача навчального предмета «Захист України»	4
	Модуль III. Фахова підготовка		8
	3.1.	Інформаційна війна	16
	Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		6
	4.1.	Вхідне діагностування	2
	4.2.	Організаційно-настановче заняття.	2
	4.3.	Підсумкове заняття. Рефлексія. Вихідне діагностування	2
Форма підвищення кваліфікації	Інституційна (денна)		
Обсяг програми	60 годин (2 кредити ЄКТС). (50 аудиторні години, 10 години – керована самостійна робота)		

Результати навчання (перелік компетентностей, що розвиваються)

Загальні компетентності:

ЗК.01. *Громадянська компетентність* – здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02. *Соціальна компетентність* – здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03. *Культурна компетентність* – здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у

суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. *Лідерська компетентність* - здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. *Підприємницька компетентність* – здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

Професійні компетентності:

А.2. *Предметно-методичної*, що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. *Інформаційно-цифрової*, що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. *Психологічної*, що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. *Емоційно-етичної*, яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. *Компетентності педагогічного партнерства*, яка виявляється в здатності до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатності залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатності працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/ викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. *Інклюзивної*, яка виявляється в здатності створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; здатності до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатності забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. *Здоров'язбережувальної*, яка виявляється в здатності організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

В.3. *Проектувальної*, яка виявляється в здатності проєктувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. *Прогностичної*, яка виявляється в здатності прогнозувати результати освітнього процесу; здатності планувати освітній процес.

Г. 2. *Організаційної*, яка виявляється в здатності організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатності організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. *Оцінювально-аналітичної*, яка виявляється в здатності здійснювати оцінювання результатів навчання; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. *Інноваційної*, яка виявляється в здатності застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; здатності використовувати інновації в професійній діяльності; здатності застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. *Здатності до навчання впродовж життя*, яка виявляється в здатності визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Д.3. *Рефлексивної* компетентності, яка виявляється у здатності здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати правові засади функціонування держави і основи законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини для забезпечення національної безпеки України, безпеки державного кордону, збройної боротьби та захисту демократичних цінностей.

СК02. Здатність формулювати систему цінностей, діяти соціально відповідально, неупереджено, як представник держави, керуючись нормами законодавства.

СК03. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК04. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК06. Розуміння особливостей управління підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України) в ході бойового застосування та повсякденної діяльності на основі

знань правових засад функціонування держави і основ законодавства України, системи забезпечення національної безпеки України, сутності та основних питань етики збройної боротьби, професії офіцера.
СК07. Знання підходів до планування, організації і ведення бою підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК08. Здатність визначати (ідентифікувати) та описувати зразки озброєння та військової техніки армій держав-членів НАТО і противника на основі знань їх основних технічних характеристик і розуміння способів їх дій.

СК09. Розуміння методів оцінки противника та прогнозування найбільш ймовірних варіантів його дій при вирішенні бойових завдань в різних видах бою.

СК10. Знання особливостей морально-психологічного забезпечення діяльності військового підрозділу.

СК11. Розуміння особливостей використання спеціалізованого програмного забезпечення для оцінки ефективності бойового застосування підрозділу забезпечення, вирішення інших професійних завдань (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК12. Здатність опановувати знання в інших галузях професійної діяльності, здійснювати пошук, аналізувати та надавати критичну оцінку інформації з різних джерел.

СК13. Здатність переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження.

СК14. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК15. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК16. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

СК17. Здатність аналізувати, виявляти та оцінювати можливі загрози, уразливості та дестабілізуючі чинники інформаційному простору та інформаційним ресурсам згідно з встановленою політикою інформаційної та/або кібербезпеки.

СК18. Усвідомлювати соціальну місію діяльності офіцерського складу державного органу спеціального призначення й військового формування з правоохоронних органів.

СК19. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК20. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організовування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК21. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії).

СК22. Розуміння особливостей організації радіаційного, хімічного та біологічного захисту населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.

СК23. Здатність надавати домедичну допомогу в умовах бою постраждалим особам.

СК24. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.

СК25. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.

Модуль 1. Загально-педагогічна підготовка.

Тема 1. Нова українська школа: принципи та засади

Мета та головні положення Концепції “Нова українська школа”. Ціннісні орієнтири. Педагогіка партнерства, дитиноцентризм. Розвиток ключових компетентностей. Компетентнісний підхід у навчанні. Діяльнісний підхід в освіті. Принципи діяльнісного підходу та інструменти його реалізації в освітньому процесі. Нормативно-правове забезпечення впровадження Концепції НУШ. Особливості організації освітнього процесу в системі профільної середньої освіти. Нові ролі педагога в Новій українській школі.

Тема 2. Державний стандарт та модельні навчальні програми

Структура Державного стандарту профільної середньої освіти (ДСПСО). Мета та компетентнісний потенціал освітніх галузей. Базові знання. Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання. Забезпечення наступності в базовій середній освіті. Інтеграція освітніх галузей. Типова освітня програма для 10-12 класів (заклади професійної та фахової передвищої освіти в частині здобуття повної загальної середньої освіти). Модельні навчальні програми як орієнтир впровадження ДСПСО. Розроблення навчальної програми на основі модельної навчальної програми. Визначення послідовності досягнення результатів навчання. Опис змісту навчального предмета та видів навчальної діяльності учнів. Особливості реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі.

Тема 3. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок. Проблемне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти. Проєктне навчання: сутність, переваги, планування навчального проєкту. Спільні й відмінні риси проблемного й проєктного навчання. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії

кооперації в класі. Глибинне навчання. Розвиток критичного та обчислювального мислення й когнітивної гнучкості. Рефлексивність навчання. Особливості реалізації освітнього процесу в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання. Особливості освітнього процесу в умовах впровадження Державного стандарту профільної середньої освіти. Оцінювання та оцінка.

Тема 4. Психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу Нової української школи

Принцип наступності та психологічні механізми соціалізації та саморозвитку особистості учнів/студентів в сучасному освітньому просторі. Фізичний, психічний, соціальний і духовний розвиток особистості та реалізація творчого потенціалу здобувачів освіти. Психофізіологічні та соціально-психологічні особливості розвитку учнів 10-11 класів та їх врахування під час організації освітнього процесу. Стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки та Я-концепції в цілому. Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу. Розвиток критичного мислення й нестандартного розв'язування проблем. Психолого-педагогічні інструменти для планування, моніторингу, організації та оцінки заходів, спрямованих на формування мотивації навчання й пізнавальної діяльності, підвищення рівня якості навчання, психологічної безпеки та комфорту. Формування комплексного плану вдосконалення освітнього процесу на основі системного аналізу сильних і слабких сторін (SWOT-аналіз).

Тема 5. Особливості впровадження інклюзивного навчання та системний психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами

Поняття про учнів з особливими освітніми потребами, інклюзивне навчання, інклюзивне освітнє середовище. Організація інклюзивного навчання на рівні закладу освіти. Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів): загальна характеристика вірогідного прояву, ступінь прояву, рівень підтримки. Особливості надання педагогічної підтримки.

Здійснення адаптацій в освітньому процесі та/або модифікації змісту навчальних предметів (інтегрованих курсів) для осіб з особливими освітніми потребами з метою досягнення результатів навчання, визначених державним стандартом профільної освіти та/або індивідуальною програмою розвитку учня. Особливості взаємодії вчителя з батьками. Роль асистента дитини (учня). Розмежування функцій асистента вчителя та асистента дитини (учня).

Застосування диференційованого підходу до планування навчальних завдань, методів навчання й навчальних матеріалів, способів і форм оцінювання результатів навчання учнів.

Модуль 2. Методична підготовка

Тема 1. Оновлена методика викладання тем курсу “Захист України”

Структура і зміст тем курсу “Захист України”. Логічна послідовність вивчення навчального матеріалу тем курсу “Захист України”. Дидактичний потенціал тем курсу у формуванні ключових компетентностей, наскрізних умінь та

цінностей. Основні зміни в підходах до викладання тем курсу “Захист України” згідно з прийняттям нової модельної програми. Роль освітнього простору (осередку) у реалізації модельної програми “Захист України”.

Методологія підготовки, планування й проведення навчальних модулів “Захист України” у спеціальних освітніх просторах осередках. Пошук і залучення фахівців з окремих тем курсу “Захист України” до викладання на навчальних модулях у освітньому просторі (осередку). Особливості викладання тем курсу за різних форм організації освітнього процесу: в освітньому просторі (осередку) впродовж повного навчального дня, дистанційна, змішана тощо. Календарно-тематичне планування, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення тем курсу “Захист України”. Застосування оновлених методів, прийомів та засобів навчання залежно від цілей і мети навчання, особливостей змісту тем курсу “Захист України”: проєктної роботи, дискусій, дебатів, переглядів документальних стрічок, вишколів, практичних тренінгів тощо. Добір ефективних видів навчальної діяльності (на прикладі тем курсу “Захист України”) задля досягнення очікуваних результатів навчання та розвитку особистості.

Характеристики і призначення різних видів завдань для вивчення теоретичного і практичного змісту на прикладі тем курсу “Захист України”. Загальні вимоги оцінювання результатів навчання. Критерії та інструменти оцінювання на прикладі тем курсу “Захист України”. Організація заходів із безпеки життєдіяльності при проведенні практичних занять курсу на прикладі тем курсу “Захист України”. Приклади організації уроків (навчальних занять) різних типів із тем курсу “Захист України”.

Тема 2. Методологія підготовки і проведення уроків

Методологія підготовки до заняття, планування уроку за дидактичними матеріалами, роль сценарію в підготовці й проведення заняття. Практика створення власного сценарію заняття, доопрацювання, вдосконалення своїх сценаріїв. Методологія роботи зі здивуванням і створення для учнів досвіду: “У мене вийшло!” на занятті. Різниця між начитуванням лекції і створенням досвіду для учнів на занятті. Методологія проведення рефлексій, перевірки досягнення результатів навчання.

Тема 3. Особливості педагогічної роботи з учнями підліткового віку

Суб’єкт-суб’єктна взаємодія з учнями підліткового віку. Основи модерування групової динаміки учнів підліткового віку. Домовленості як інструмент для взаємодії з групою учнів й кожним окремим учнем. Нейробіологія навчання – розуміння нейробіологічних процесів у організмі людини, які відповідають за інтерес, “лінь” і бажання вчитися, тікати в гаджети або досліджувати і глибоко розбиратися в навчальних темах. Розуміння різниці між зовнішньою і внутрішньою мотивацією. Розуміння наслідків надмірного стимулювання дітей зовнішніми факторами нахystal оцінок заради навчання.

Тема 4. Роль вчителя курсу “Захист України” за оновленою навчальною програмою

Використання методичних рекомендацій й методичних матеріалів під час планування й проведення навчального модулю “Захист України”. Взаємозв’язок ролей менеджера освітнього центру (осередку), викладачів курсу “Захист України”, запрошених фахівців (викладачів окремих модулів програми), педагогічних працівників закладів профільної середньої освіти та представників громади. Методологія підготовки до проведення навчальних модулів програми “Захист України” з використанням особливостей громади й освітнього центру (осередку). Пошук в громаді фахівців, громадських організацій, ветеранів, соціальних бізнесів, молодіжних працівників, що зацікавлені у досягненні цілей курсу “Захист України”.

Модуль 3. Фахова підготовка

Тема 3. Інформаційна війна

Поняття інформаційної безпеки України. Аналіз загроз та викликів інформаційній безпеці. Поняття, цілі та завдання інформаційної війни. Розуміння сутності та механізмів інформаційної війни. Аналіз впливу інформаційної війни на суспільство, політику, економіку та військову справу. Учасники інформаційної війни. Методи інформаційної війни. Пропаганда. Дезінформація. Кібератаки. Психологічні операції. Інформаційні операції. Роль критичного мислення в інформаційній війні. Розвиток критичного мислення для відбору достовірної інформації. Аналіз маніпулятивних прийомів та логіки інформаційної маніпуляції. Роль медіа в інформаційній війні. Вплив медіа на формування громадської думки. Роль медіа у протидії інформаційній війні. Застосування методів штучного інтелекту для протидії поширення пропагандистської та дезінформаційної інформації.

Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Розуміння загроз кібербезпеці в контексті інформаційної війни. Загрози кібербезпеці: кібершпигунство, кібертероризм, кіберсаботаж, кібершантаж. Розвиток стратегій протидії кіберзагрозам. Поняття та завдання кібергігієни. Безпека в кіберпросторі. Культура безпеки в інтернеті. Поняття, цілі та завдання розвідки на основі відкритих джерел (OSINT). Збір та аналіз відкритої інформації. Інструменти та методи OSINT. Завдання та способи верифікації джерел. Перевірка достовірності отриманої інформації. Використання методів та інструментів для перевірки джерел. Завдання та способи візуального аналізу. Аналіз зображень та відео матеріалів. Виявлення маніпуляцій та фальсифікацій. Військові професії пов'язані із протидією інформаційній війні та застосування сучасних цифрових технологій. Відпрацювання практичних навичок протидії інформаційній війні, розвідки на основі відкритих джерел (OSINT), верифікації джерел, візуального аналізу.

Модуль 4. Діагностико-аналітичний

Тема 1. Вхідне тестування

Вхідне комплексне діагностування проводиться за Блоками 1 та 3 окремо. Передбачає встановлення рівня професійної підготовки, усвідомлення характеру власних прогалин, які дають можливість обрати необхідні модулі, теми, рівень курсу навчання - базовий чи поглиблений. Результати тестування дають можливість куратору курсів ознайомитися з рівнем підготовленості, специфіки групи, освітніми потребами слухачів. Це дозволить побудувати індивідуальну траєкторію підвищення кваліфікації педагога. Результати проходження вхідного тестування не враховуються в підсумковий бал проходження навчання на КПК, а носять тільки діагностичний характер.

Тема 2. Організаційно-настановне заняття

Це заняття передбачає ознайомлення слухачів з розкладом занять, організацією освітнього процесу, змістом та умовами проведення курсів, надання рекомендацій щодо вибору теми групових проєктів, виконання залікових робіт, ознайомлення слухачів з рекомендованою літературою, вивчення якої допоможе розширити та поглибити їх знання. При дистанційному навчанні слухачі також знайомляться з вимогами до оформлення залікових робіт, правилами їх надання, правилами онлайн спілкування в групі, умовою отримання сертифікатів тощо.

Проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, з вимогами до слухачів щодо виконання Закону України “Про запобігання корупції”, Положення про академічну доброчесність, виконання Правил внутрішнього розпорядку, поведінки в аудиторіях та онлайн. Вирішуються інші організаційні питання.

Тема 3. Підсумкове заняття. Рефлексія. Вихідне тестування

Основне завдання навчального заняття – підведення підсумків роботи, рефлексія діяльності слухачів, заповнення анкет зворотнього зв'язку чи обговорення зауважень та пропозицій щодо покращення якості надання освітніх послуг, надання рекомендацій щодо професійного розвитку у міжкурсовий період. Обговорення умов отримання сертифікатів, заповнення звітної документації. Під час дистанційного навчання проводиться в асинхронному або синхронному режимі. Вихідне комплексне тестування передбачає встановлення рівня знань слухачів за результатами курсів підвищення кваліфікації.

Питання для самостійного опрацювання

1. Які головні положення Концепції "Нова українська школа"?
2. Що таке педагогіка партнерства та як її реалізувати в навчальному процесі?
3. Як реалізується дитиноцентризм у системі Нової української школи?
4. Які ключові компетентності розвиваються в рамках НУШ?
5. У чому полягає компетентнісний підхід у навчанні?
6. Які основні інструменти реалізації діяльнісного підходу в освітньому процесі?
7. Якими є нормативно-правові документи, що забезпечують впровадження Концепції НУШ?
8. Як змінились ролі педагога в Новій українській школі?
9. Що таке Державний стандарт профільної середньої освіти (ДСПСО)?
10. Які компетентності мають бути сформовані за допомогою ДСПСО?
11. Як забезпечується наступність у базовій середній освіті?
12. У чому полягає інтеграція освітніх галузей у профільній середній освіті?
13. Що таке модельна навчальна програма і як вона впроваджується?
14. Якими є особливості дистанційного та змішаного навчання?
15. Як відбувається соціалізація та саморозвиток учнів у сучасній школі?
16. Які стратегії сприяють розвитку позитивної самооцінки учнів?
17. Як психолого-педагогічні інструменти можуть підвищити мотивацію до навчання?
18. Що таке SWOT-аналіз і як він використовується для вдосконалення освітнього процесу?
19. Що таке інклюзивне навчання і яке його значення для учнів з особливими освітніми потребами?
20. Які категорії особливих освітніх потреб існують та як їх враховують в освітньому процесі?
21. Яка роль асистента вчителя та асистента дитини в інклюзивному навчанні?
22. Як диференційований підхід сприяє успішній реалізації навчальних завдань для учнів з особливими освітніми потребами?
23. Що таке інформаційна безпека України, і які основні загрози для неї існують?
24. Які методи використовуються у веденні інформаційної війни (пропаганда, дезінформація, кібератаки)?
25. Яку роль відіграє критичне мислення в умовах інформаційної війни?
26. Як медіа впливають на формування громадської думки під час інформаційної війни?

Рекомендовані

джерела

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України “Про військовий обов'язок і військову службу” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
5. Закон України “Про оборону України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
6. Закон України “Про національну безпеку України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
7. Закон України “Про основи національного спротиву” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
8. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
10. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
11. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
12. Державний стандарт профільної середньої освіти
13. Модельна навчальна програма курсу “Захист України”
14. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів
15. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посіб./А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків:Видавництво “Ранок”, 2019. – 304 с.
16. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності [Електронний ресурс] : затверджено наказом МОН України від 10 грудня 2021 р. № 1340 / Міністерство освіти і науки України // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/61b/6fc/314/61b6fc314f31279198409.pdf>
17. Професійний стандарт за професіями ”Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/uU8mrmm>.

18. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / О. Войтенко, М.Єлігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель ; за загальною редакцією радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. - Київ, УГ СПЛ; Одеса : Фенікс, 2021. – 268 с.
19. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ “Агентство “Україна”, 2019. С. 300.
20. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
21. Фідкевич О. НУШ. Теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах : навчально-методичний посібник / О. Фідкевич, Н. Бакуліна. – К. : Генеза, 2020. – 63 с.
22. Кучерявий О. Г. **Професійний і особистісний розвиток сучасного вчителя** : монографія / О. Г. Кучерявий. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. — 329 с.
23. Військове лідерство: компетентність, впевненість, гнучкість. Універсальний навчальний посібник для рейнджерів. — Київ: Вид. «КНТ», 2023. — 280 с.
24. Шанюк О.В. Романенко С.Е. Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО): конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2021. 77 с.
25. Нестеренко Г. Інформаційна безпека: курс лекцій. Київ: НАУ, 2022. 102 с.
31. Інформаційна безпека держави: навч. посіб. для студ. спец. 6.170103 “Управління інформаційною безпекою”, 125 “Кібербезпека”/ В.І. Гур’єв, Д.Б. Мехед, Ю.М. Ткач, І.В. Фірсова. – Ніжин: ФОП Лук’яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2018. – 166 с.
26. Інформаційна безпека. Підручник / В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова – К.: Видавництво Ліра-К, 2021. – 412 с.
27. Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
28. Інформаційні війни : підручник / І. В. Гамова. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. – 184 с.
29. Основи кібербезпеки та кібероборони: підручник / Ю.Г. Даник, П.П. Воробієнко, В.М. Чернега. – [Видання друге, перероб. та доп.]. – Одеса.:ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2019. - 320 с.